

หนังสือที่ได้รับทุนสนับสนุนการเขียนตำราจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2551

เอกอุมา อัมคำ.

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช: การประยุกต์ใช้กรณีเลือกสรร=Mental Health and Psychiatric Nursing:
Selected Case Application.

1. การพยาบาลจิตเวชศาสตร์. 2. สุขภาพจิต-การพยาบาล. 3. ผู้ป่วยจิตเวช-การดูแล.

WY160

ISBN 978-616-602-126-4

ลิขสิทธิ์ของรองศาสตราจารย์ ดร.เอกอุมา อัมคำ

สงวนลิขสิทธิ์

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6 เดือนกรกฎาคม 2567

จำนวน 200 เล่ม

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

99 หมู่ 18 อาคารโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชั้น 2 ห้อง 205

ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121

โทร. 085-112-6081, 085-112-6968

http://thammasatpress.tu.ac.th, e-mail: unipress@tu.ac.th

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาพปกโดยนางสาวเอกปวิทย์ วิเชียรทอง

พิมพ์ครั้งที่ 1	เดือนกรกฎาคม	2560	จำนวน 200 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 1	เดือนสิงหาคม	2561	จำนวน 200 เล่ม (พิมพ์เพิ่มครั้งที่ 1)
พิมพ์ครั้งที่ 1	เดือนเมษายน	2562	จำนวน 200 เล่ม (พิมพ์เพิ่มครั้งที่ 2)
พิมพ์ครั้งที่ 1	เดือนสิงหาคม	2562	จำนวน 200 เล่ม (พิมพ์เพิ่มครั้งที่ 3)
พิมพ์ครั้งที่ 2	เดือนพฤษภาคม	2563	จำนวน 200 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 3	เดือนกุมภาพันธ์	2564	จำนวน 200 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 4	เดือนสิงหาคม	2564	จำนวน 200 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 5	เดือนมิถุนายน	2565	จำนวน 200 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 6	เดือนกรกฎาคม	2567	จำนวน 200 เล่ม

ราคาเล่มละ 500.- บาท

ประเภท

วิธีการใช้งาน

คำแนะนำในการใช้หรือการเก็บรักษา

ค่าเดือน/ข้อห้ามใช้/ข้อควรระวัง

วันเดือนปีที่หมดอายุ

หนังสือ

ใช้เพื่อการอ่าน

ควรเก็บในที่พ้นแสงแดด ควรเก็บในที่แห้ง

ห้ามวางไว้ใกล้ไฟ/ห้ามเปียกน้ำ

พ.ศ. 2573

สารบัญ

สารบัญภาพ	(10)
สารบัญตาราง	(10)
คำนิยาม	(11)
คำนำ	(13)
กิตติกรรมประกาศ	(16)
แนะนำการใช้หนังสือ	(17)
บทที่ 1 แนวคิดหลักในการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	1
บทนำสู่วิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	2
บทบาทของพยาบาลจิตเวช	4
แนวคิด ทฤษฎีทางการพยาบาลจิตเวชศาสตร์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
หลักการเบื้องต้นในการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	36
การสร้างสัมพันธภาพเชิงไว้วางใจ	37
สุขภาพจิตศึกษา	41
นิเวศบำบัด	51
การจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยเสมอ	53
การสร้างความนับถือในตนเอง	53
การใช้ห้องแยก	54
สุขภาพจิตวิญญาณ	56
ความรู้สึกลึกซึ้ง	56
กระบวนการพยาบาล	57
การใช้ข้อมูลประจักษ์ทางการพยาบาล	69
สรุปและคำแนะนำท้ายบท	70
แบบทดสอบ	71
บรรณานุกรม	72

บทที่ 2	การเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินสภาพจิตใจและการวิเคราะห์	
	กลไกการเกิดโรคในผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตใจและจิตเวช	77
	หลักการการเก็บรวบรวมข้อมูล	78
	หลักการประเมินสภาพจิตใจ	87
	กลไกการเกิดการเจ็บป่วย	95
	สรุปและคำแนะนำท้ายบท	99
	แบบทดสอบ	100
	บรรณานุกรม	102
บทที่ 3	การพยาบาลผู้รับบริการที่มีปัญหาสมาธิสั้น	
	การเผชิญปัญหาและการสื่อสาร	103
	บทนำ	104
	โรคสมาธิสั้น	104
	การพยาบาลผู้รับบริการที่มีปัญหาสมาธิสั้น	106
	การพยาบาลผู้รับบริการที่มีปัญหาด้านการเผชิญปัญหา	115
	การพยาบาลผู้รับบริการที่มีปัญหาด้านการสื่อสาร	120
	สรุปและคำแนะนำท้ายบท	123
	แบบทดสอบ	124
	บรรณานุกรม	126
บทที่ 4	การพยาบาลผู้รับบริการที่มีความผิดปกติด้านพฤติกรรม	
	ความคิดและการรับรู้	129
	บทนำ	130
	โรคจิตเภท ความหมาย อาการ การรักษาและหลักการพยาบาล	130
	การพยาบาลผู้ที่มีปัญหาจิตเวชที่เกิดจากการใช้ยา	132
	การพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติด้านความคิดและการรับรู้	135
	การพยาบาลผู้รับบริการที่มีอาการประสาทหลอน	142
	การพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติด้านพฤติกรรม	146
	การพยาบาลผู้รับบริการที่มีพฤติกรรมรุนแรง	147
	การพยาบาลผู้รับบริการที่มีพฤติกรรมแยกตัวเองหรือถอยหนี	154

สรุปและคำแนะนำท้ายบท	173
แบบทดสอบ	174
บรรณานุกรม	176
บทที่ 5 การพยาบาลผู้รับบริการที่มีปัญหาทางอารมณ์	179
บทนำ	180
โรคอารมณ์สองขั้ว	181
การพยาบาลผู้รับบริการที่เป็นโรคทางอารมณ์	183
การพยาบาลผู้รับบริการที่เป็นโรคซึมเศร้า	191
การพยาบาลผู้รับบริการที่มีภาวะวิตกกังวล	206
การพยาบาลผู้รับบริการที่มีพฤติกรรมทำร้ายตนเอง	226
การพยาบาลผู้รับบริการที่เป็นโรคอารมณ์สองขั้ว	232
สรุปและคำแนะนำท้ายบท	247
แบบทดสอบ	248
บรรณานุกรม	250
บทที่ 6 การพยาบาลผู้ใช้สารเสพติด	253
บทนำ	254
การพยาบาลผู้ที่อยู่ในระหว่างช่วงถอนพิษยาและเลิกยา	267
การพยาบาลผู้ใช้สารเสพติด	271
การพยาบาลผู้ที่พึ่งแอลกอฮอล์	275
การพยาบาลผู้ใช้สารเสพติดที่มีโรคอื่นร่วม	277
สรุปและคำแนะนำท้ายบท	279
แบบทดสอบ	280
บรรณานุกรม	281
บทที่ 7 การพยาบาลผู้รับบริการที่มีแบบแผนการนอนหลับเปลี่ยนแปลง	285
บทนำ	286
ความหมายของการนอนหลับและการพักผ่อน	287
สรีรวิทยาการนอนหลับ	287

การเปลี่ยนแปลงของร่างกายขณะนอนหลับ.....	287
ระยะของการนอนหลับ.....	288
ปัจจัยที่มีผลต่อการนอนหลับ.....	292
ความผิดปกติเกี่ยวกับการนอนหลับ.....	295
การพยาบาลผู้รับบริการที่มีปัญหาการนอนหลับ.....	300
สรุปและคำแนะนำท้ายบท.....	308
แบบทดสอบ.....	309
บรรณานุกรม.....	311
บทที่ 8 การพยาบาลผู้รับบริการที่มีภาวะเพ้อและหลงลืม.....	313
ภาวะเพ้อและภาวะสมองเสื่อม.....	314
การพยาบาลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม.....	319
การพยาบาลผู้สูงอายุที่มีภาวะเพ้อ.....	326
สรุปและคำแนะนำท้ายบท.....	330
แบบทดสอบ.....	331
บรรณานุกรม.....	333
บทที่ 9 การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน.....	335
บทนำ.....	336
จุดมุ่งหมายหลักของงานจิตเวชและสุขภาพจิตในชุมชน.....	337
แนวคิดและหลักการการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน.....	338
บทบาทของพยาบาลจิตเวชในชุมชน.....	339
กระบวนการการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน.....	342
มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิตในชุมชน.....	349
แผนภาพพยาบาลผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวชในชุมชน.....	363
สรุปและคำแนะนำท้ายบท.....	371
แบบทดสอบ.....	372
บรรณานุกรม.....	374

บทที่ 10 การพยาบาลผู้ที่เจ็บป่วยด้วยโรคจิตเวชในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19).....	377
บทนำ.....	378
รูปแบบการระบาดที่ส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพจิตและจิตเวช.....	380
การปฏิบัติการพยาบาลในการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019.....	380
การส่งเสริมสุขภาพจิตในกลุ่มวัยต่างๆ ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019.....	386
ยาที่ใช้รักษา.....	389
การพยาบาลผู้ป่วยจิตเวชในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019.....	391
สรุปและคำแนะนำท้ายบท.....	398
แบบทดสอบ.....	399
บรรณานุกรม.....	401
ดัชนี.....	403

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	แบบจำลองทฤษฎีของเพลบพลา	10
ภาพที่ 2	ความสัมพันธ์ระหว่างมโนคติหลักของแบบจำลองการปรับตัวของรอย	15
ภาพที่ 3	ระบบการปรับตัวของบุคคล	15
ภาพที่ 4	แบบจำลอง The Vulnerability-Stress Model of Schizophrenia	35
ภาพที่ 5	องค์ประกอบข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล	60
ภาพที่ 6	การทดสอบผลลัพธ์ตามสภาพปัจจุบัน (Outcome-Present-State Test: PPT)	65
ภาพที่ 7	ขั้นตอนการประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาล	67
ภาพที่ 8	การทดสอบผลลัพธ์ตามสภาพปัจจุบันทางคลินิก	68
ภาพที่ 9	แผนผังกลไกการเกิดภาวะเจ็บป่วย	97
ภาพที่ 10	การเปลี่ยนแปลงคลื่นไฟฟ้าสมองขณะหลับและตื่น	290
ภาพที่ 11	ระยะการนอนหลับปกติ	290
ภาพที่ 12	Classification of sleep disorder	295
ภาพที่ 13	การพยาบาลด้านร่างกาย จิตใจและสังคมสำหรับผู้ป่วยที่มีปัญหาอนอนไม่หลับ	301

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของพยาบาลจิตเวชระดับพื้นฐานและระดับสูง	4
ตารางที่ 2	คุณลักษณะของพยาบาลจิตเวช	6
ตารางที่ 3	การประยุกต์ใช้ทักษะทางการพยาบาลจิตเวชในการพยาบาลสาขาต่างๆ	7
ตารางที่ 4	วงจรการเกิดพฤติกรรมรุนแรง	147
ตารางที่ 5	แนวปฏิบัติเพื่อควบคุมและป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์	381
ตารางที่ 6	แนวทางการปฏิบัติกรพยาบาลสำหรับผู้รับบริการด้านสุขภาพจิตและจิตเวช ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	394